

Referanse: Hanssen U. 2016. Naturverdier for lokalitet Todalen, registrert i forbindelse med prosjekt Kystfuruskog 2015. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

(Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=5779>)

Referansedata

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure
H.o.h.: 0-200moh
Areal: 402 daa

Prosjektilhørighet: Kystfuruskog 2015
Inventør:
Vegetasjonsone: sørboreal 100% (400 daa)
Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk

Sammendrag

Deler av Todalen har blitt kartlagt av Ulrike Hanssen i MFU på oppdrag fra Miljødirektoratet, i forbindelse med kartlegging av kystfuruskog i Møre og Romsdal fylke i 2015. Området ligger i Aure Flora kommune, nord for Vinjefjorden, i dalføra nordøst for Todalen.

Undersøkellesområdet dekker et areal på vel 400 daa og ligger mellom ca. 55 og 110 m.o.h. i ei dalbotn som er preget av ei stor elveslette. Nordre og sentrale del er overveiende flat og heller svært slakt mot sørvest. I vest ligger Storseterhaugen og lenger vest er terrenget litt småkupert med noen brattere helninger mot sørvest. Inkludert er også foten til ei bratt sørvendt li med ur og skogkledt blokkmark i nordvest. Største delen av området er preget av elvesletta til Todalen som består av to elver og flere bekkeløp, som til dels er tydelig meandrerende. Nordre og sentrale deler er derfor moderat flompåvirket. Berggrunnen består av næringsfattig diorittisk til granittisk gneis.

Området ligger i sørboreal vegetasjonssone, og i klart oseanisk seksjon (O2). Det ligger lite utsatt til for vind og vær, og virker nokså beskyttet.

I sørøst er skogen over store deler dominert av gråor med innslag av hegg, og i nord og i sentrale del er det mye bjørkeskog, delvis med spredte rognetrær. I nordvest er det blandingsskog, der det i tillegg til bjørk og rogn også forekommer furu, osp og innslag av selje. Også hassel forekommer. På Storseterhaugen i vestre del er det fattig furuskog, og lengst vest er det et tresatt myr der furu dominerer.

Det er et stort område med gråor-heggeskog med både høystaude-strutseving – og sølvbunke-utforming. I tillegg finnes en del fattig til moderat fattig jordvannsmyr, til dels skogkledt. I nordre og sentrale del er det en bjørkesuksesjon, stedvis med innslag av gamle trær innimellom, på områder som tidligere må ha vært åpen beiteskog eller hagemark.

Området huser et mangfold av nokså vanlige lavarter knyttet til lungeneversamfunn. Blant rødlistede arter ble det funnet skorpefylltav (NT) på osp i nordvest, og langs nedre deler av Slepåa er det tidligere funnet kystdoggnål (NT) på gråor og de to råtevedmosene grønnsko (NT) og fakkeltvebladmose (VU) på gråorlæger, samt pusledraugmose.

Det er avgrenset 3 kjerneområder, samt at et større kjerneområde (som for det meste er naturreservat) ligger i kanten av undersøkellesområdet. Området huser ingen rødlistede naturtyper.

Området scorer lavt på gamle edelløvtrær, gamle bartrær, død ved og treslagsfordeling, og middels på kontinuitet av død ved, gamle løvtrær, og middels på urørthet/ påvirkning. Total verdi blir dermed regionalt verdifullt - 3 poeng.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning AS 21.08.2015. Med utgangspunkt i Todalssetra i nordøst ble først nordøstre del undersøkt før kartleggingen fortsatte i sørvestre retninger gjennom sentrale del og nordre kanten til undersøkellesområdet. I sørvest ble elva krysset på nytt for å undersøke søndre deler av området på veggen tilbake til setra.

Tidspunkt og værrets betydning

Det var oppholdsvær med solskinn og rolige vindforhold, med andre ord godt egnet vær for feltarbeidet.

Utvelgelse og undersøkellesområde

Undersøkellesområdet inngår i en tematisk kartlegging av kystfuruskog i Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane i 2015 i regi av Miljødirektoratet. Det på forhånd avgrensede undersøkellesområdet Todalen omfattet et areal på 401 daa.

Tidligere undersøkelser

Todalssetra naturreservat har vært undersøkt i flere sammenhenger, se både Gaarder & Fjeldstad (2005) og naturtypekartleggingen for Aure (F. G. Oldervik – bare i form av Naturtypelokaliteter i Naturbase). Det er det også nevnt undersøkelser av andre fagfolk, se Bugge (1993). I tillegg kommer undersøkelser i forbindelse med verneplan for vassdrag (se særlig Melby & Gaarder 1999), samt i kommunal naturtypekartleggingen (Oldervik op cit). Geir Gaarder undersøkte området på nytt i 2008 i forbindelse med registrering av bekkeløfter. Med grunnlag i disse tidligere kartleggingene var det en stor naturtypelokalitet som ligger innenfor undersøkellesområdet, og i tillegg 5 naturtypelokaliteter som ligger tett ved. Basert på feltarbeidet i 2015 ble det gjort store endringer i avgrensningen på lokaliteten som ligger innenfor undersøkellesområdet, samt at det ble skilt ut en liten egen naturtypelokalitet, og en tilgrensende gammel lokalitet fikk litt justerte grenser. Samlet

vurderes tidligere kunnskapsnivå som ganske godt. På Artskart (2016 01 12) ligger det ingen registreringer innenfor undersøkelsesområdet.

Omtalene i Naturbasen av de 2 berørte naturtypelokalitetene den 15.01.2016 er som følger:

1. BN00062518 Svartholet

Verdibegrunnelse: Dei lokalt store mengdene daud ved som finnes på lokaliteten tyder på ganske god kontinuitet kva gjeld dette elementet, noko som vert styrka av isolerte førekomstar av eit par kravfulle råtevedmosar. Samtidig er dette den klart største og mest intakte flaummarksskogen i ytre delar av fylket (og ein av dei største for fylket samla sett). Den har difor ein klar verdi som svært viktig - A.

Innledning: Området må sees i sammenheng med eventuelle andre naturtyper innanfor et større kartlagt område i forbindelse med kartlegging av frivillig vern av skog. De områdene ble klassifisert ut fra en verdiskala fra 0-6 og de med 3 og høyere verdi er aktuelle til vern etter naturmangfoldlova. Nederst på denne sida er det lagt inn et dokument med kart som viser den naturfaglige helheten som dette registrerte området inngår i. Skildringa er basert på eige (G. Gaarder) feltarbeid 05.11.2008, samt Finn Oldervik si skildring i Naturbase.

Beliggenhet: Lokaliteten ligg langs Todalselva og nedre delar av Slepåa, og omfattar store delar av elvesletta nord og vest for Todalsstra. Den grenser mot andre naturtyper i aust (bekkekløftmiljø og rik edellauvskog), mot Todalssetra naturreservat i nordaust, mot anna verdifull naturtype i nordvest og dels vest (gammal lauvskog og rik edellauvskog), medan det er skarp grense mot granplantefelt i sør. Skarvla og Slepåa går øvst saman og dannar Todalselva. Denne greiner seg her utover ei stor, flat slette og dannar fleire flomlaup og greiner av elva, medan det er mykje flaumpåverka mark mellom. Todalssetra edellauvskogsreservat, og fleire mindre elver og bekkar skjærer gjennom lokaliteten. Det er svært mykje daudved av lauvtre på denne lokaliteten, både som høgstubbar og læger.

Naturtyper: Trevegetasjonen består i all hovudsak av gråorskog med litt innslag av av hegg, rogn og bjørk. I feltsjiktet varierer vegetasjonen mykje, men dels er det ein del ustabil, flaummark både inntil hovudelva (da oftast stein) og dels nokre av småbekkane/flaumløpa (da mest sand og grus). I tillegg er det ein del gråor-heggeskog med høgstaudevegetasjon. Det er også innslag av noko blåbærskog og storbregneskog, samt at mykje av skogen er prega av tidlegare beite (og slått) med høg grasdekning (særleg sølvbunke).

Artsmangfold: Ved ei inventering hausten 30.10.2004 vart det m.a. påvist korallpiggsopp (NT) på lokaliteten. Under feltarbeidet i 2008 vart det funne sparsamt med dei to råtevedmosane grønsko (VU) og fakkeltvebladmos (VU) på gråorlæger i elvefaret langs nedre delar av Slepåa, samt pusledraugmose. For begge to artar er dette ganske isolerte vestlege utpost-lokalitetar i regionen. Lungenever-samfunnet finst det litt av på lauvtree, men berre ganske vanlege artar som lungenever, skrubbenever, grynfiltlav, sølvnever og puteglye. Det er godt potensial for kravfulle, fuktkrevjande skorpelav på gråor i området. Kystdoggnål (NT) er funne på gråor langs nedre delar av Slepåa. Spor etter hakkespett viser at lokaliteten fungerer som leveområde for minst ein spetteart..

Påvirkning: Eit par stader finn ein spor etter tidlegare vedhogst, og tidlegare har det nok vore beita ganske intensivt av husdyr her. Skogen er nå mykje i aldersfase (særleg langs hovudelva) og optimalfase (sentrale og nordlege delar), kanskje dels attgroingsstadium etter tidlegare hardare utnytting. Stadvis langs elva finn ein nå ein del daudt trevirke av gråor.

Fremmede arter: -

Skjøtsel: Lokaliteten treng ingen skjøtsel, men det beste er at lokaliteten får vera mest muleg i fred. Dette gjeld også alle former for skogsdrift, inkludert vedhogst, og berre med unntak av fjerning av gran og andre framande treslag.

Totalareal: 307 daa

Kilder: Narin-database, 2008.

2. BN00062517 Todalssetra naturreservat

Verdibegrunnelse: Reservatet har naturverdiar knytta til det relativt reine almebestandet, men kanskje ligg dei største verdiane i den lange kontinuiteten det har vore i tilgang på daudved av lauvtre her. Sama kva som vert lagt til grunn, så må verdien setjast til; Svært viktig (A). (Eigne registreringar 30.10.2004 saman med Geir Gaarder. For fyldigere skildring av lokaliteten viser ein til Gaarder (2004) og til Fjeldstad & Gaarder 2005).

Innledning: Området må sees i sammenheng med eventuelle andre naturtyper innanfor et større kartlagt område i forbindelse med kartlegging av frivillig vern av skog. De områdene ble klassifisert ut fra en verdiskala fra 0-6 og de med 3 og høyere verdi er aktuelle til vern etter naturmangfoldlova. Nederst på denne sida er det lagt inn et dokument med kart som viser den naturfaglige helheten som dette registrerte området inngår i. Skildringa er basert på innlagte data i Naturbase, forfatta av Finn Oldervik.

Beliggenhet: Reservatet ligg rett nord til nordvest for Todalssetra og består av ei svært bratt edellauvskogsli, delvis rasmarksprega. M.a. lavfloraen viser at det er stabile og gode fuktilhøve på staden, samtidig som dei relativt høge fjella, særleg på nordsida av Todalen medfører ganske mykje nedbør.

Naturtyper: Lokaliteten har ein godt utvikla almebestand, til dels oppblanda med hassel, hegg og krossved. Særleg nedst og øvst i lia er det og ein god del gammal bjørk. Hovudsakleg kan skogen karakteriserast som lågurtskog.

Artsmangfold: Av karplantar kan nemnast; trollbær, myske, lundgrønaks, junkerbregne og lodneperikum. Av lav frå lungeneversamfunnet er det funne m.a.; skorpefiltlav (VU) og sølvnever som dei mest kravfulle. Det er også funne nokre svært interessante skorpelav her; hvithodenål (NT), kystdoggnål (NT) og praktdoggnål (XX). Det vart også funne nokre svært interessante vedboande råtevedsopp ved inventeringa 30.10.2004; nemleg *Hyphoderma subclavigerum* (E), *Skeletocutis lenis* (NT) og *Sistotrema heteronemum* (R). Av moser var det få interessante artar, berre pusledraugmose vart notert.

Påvirkning: I dag er det få spor etter menneskeleg aktivitet i lia. Nedst kan ein sjå nokre gamle hogststubbar frå tømmerhogst, elles er det ikkje spor etter hogst i lauvskogen. Også husdyrbeiting er i dag fråverande, men tidlegare beita nok t.d.

geiter her i samband med seterdrifta.

Fremmede arter: -

Skjøtsel: -

Totalareal: 350 daa

Kilder: Narin-database, 2008.

Beliggenhet

Området ligger i Møre og Romsdal, i Aure Flora kommune, nord for Vinjefjorden, i dalføret nordøst for Todalen. Det strekker seg i dalbotnen fra Todalssetra i nordøst mot sørvest, forbi Storseterhaugen og litt nord for Holtan. I nordvest er også nedre deler av lia opp til Skottstøinn inkludert. I øst-nordøst grenser undersøkelsesområdet til naturtypelokalitetene BN00062457 Todalssetra: Todalselva, bekkekløft og bergvegg, verdi B, og BN00062455 Skarvla, rik edelløvsskog, verdi B (begge to registrert 05.11.2008). I nord-nordøst grenser området til BN00062517 Todalssetra naturreservat, gammel fattig edelløvsskog, verdi A (reg. 05.11.2008). I nord-nordvest er det ur med potensiale for gammel fattig edelløvsskog, og i nordvest grenser undersøkelsesområdet til BN00062516 Todalssetra nord (tidlegare Fjellbekkedalen), rik edelløvsskog, verdi A (reg. 20.04.2008). I sørvest er det innslag av furuskog, eldre boreal løvsskog, plantefelt med gran, samt at skogsvegen til Todalssetra ligger rett øst for området.

Naturgrunnlag

Topografi

Det er overveiende snakk om et nokså flatt terreng som omfatter elvesletta til Todalen. Dalføret er vendt mot sørvest, men helningen er veldig slak. I nordvest er også foten til lia i nord med i undersøkelsesområdet. Her heller terrenget bratt mot sør. I vestre del er terrenget noe småkupert, og det blir brattere vest for Storseterhaugen. Todalselva har her flere løp som til dels renner sammen i øst, deler seg på nytt og går som to små elver i nord og sør før de renner sammen sør for Storseterhaugen sørvest for undersøkelsesområdet. Stedvis er elvene meandrerende og de har en del elvesletter av småstein og grus. Det er tydelig snakk om en aktiv dynamikk her, vekslende gjenlegging og erosjon av løsmasser, samt at det er innslag av nokså brede elvepartier i sentrale del. Det finnes også flere bekkesig. I nordvest ligger det et lite tjern som periodevis tørker ut.

Geologi

Berggrunnen er dominert av næringsfattige bergarter som diorittisk til granittisk gneis (som migmatitt) (www.ngu.no, 08.01.2016). Løsmassene veksler for det meste mellom elveavsetninger og torv i dalbotnen. Det er noe skredmaterialer i vest, og det inngår så vidt også skredmaterialer og tykke morenelag som preger de bratte liene lenger nord. I sørøst er det tykke morenelag sør for Todalselva.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk, vegetasjonssone: sørboreal 100% (400 daa) .

Området ligger i sørboreal vegetasjonssone.

Klima

Lokalklimatisk er området preget av å ligge i øvre deler av et dalføre og tett ved kysten. Her er klimaet generelt nokså humid. Området virker lite utsatt for vind og vær.

Økologisk variasjon

Med unntak av nordvestre del, som ligger ved foten til en bratt sørvendt li, og Storseterhaugen i vest, er terrenget nokså flatt. Det er lite variasjon i helningsgrad og landskapsformer. Skarpe terrengformasjoner som kløfter eller fosserøyksoner mangler.

Luffuktigheten antas å være nokså stabil og høy i de tettere flompåvirkete skogsmiljøene med gråor-heggeskog og bjørkeskog. I den lysåpne skogen rundt Storseterhaugen og på myrområdene antas luffuktigheten for å være noe mer varierende, og i den sørvendte skogkledte blokkmarka i nordvest, er det tydelig vekselfuktig.

Berggrunnen er ensartet og fattig over hele området, likevel finnes det flekkvis med høystaudevegetasjon i det boreale løvskogen, og det er intermedier til rikt i gråor-heggeskogen. Myrområdene er nokså fattige og har kun stedvis intermediere arter.

Området strekker seg mellom ca. 55 og 110 m.o.h..

Vegetasjon og treslagsfordeling

Spesielt i sørøst er skogen over store deler dominert av gråor med innslag av hegg. I nord og i sentrale del er det mye bjørkeskog, delvis med spredte rognetrær. I nordvest er det blandingsskog der det i tillegg til bjørk og rogn også forekommer furu, osp og innslag av selje. Det er også innslag av hassel. På Storseterhaugen i vestre del er det fattig furuskog, og lengst vest er det skogkledt myr (myrkanntmark av jordvannsmyr), som også er dominert av furu.

De dominerende vegetasjonstypene er gråor-heggeskog (både høystaude-strutseving-utforming og sølvbunke-utforming), småbregensskog og fattig fastmattemyr. I tillegg finnes det sparsomt med bærlingskog, blåbærskog, rasmærk og skog-/krattbevokst fattigmyr.

Skogstruktur og påvirkning

Aldersstrukturen er noe varierende. Store deler av gråor-heggeskogen er i aldersfase, og dette gjelder også blandings-skogen i nordvest. Også ved Storseterhaugen og i nordøst er det innslag av trær i aldersfase. I tillegg finnes det spredt med varierende areal av skog i optimalfase, herunder en del bjørkesuksesjon og yngre gråorskog.

Det er stedvis bra med død ved i gråor-heggeskogen, der det også finnes høgstubber og læger i ulike nedbrytningsstadier. Også i nordvest finnes det bra med død ved, herunder noen gadd og læger. Området har tidligere blitt brukt som husdyrbeite, og vegetasjonen bærer stedvis fremdeles preg av denne beitepåvirkningen. I dag foregår det antageligvis ikke noe husdyrbeite lenger.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Todalen. Nummereringen referer til inn-tegninger vist på kartet.

1 Todalen - Svartholet

Naturtype: Flommarksskog - Flompåvirket oreskog
BMVERDI: A

Areal: 156daa
Hoh: 70-110 moh

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 15.01.2016, basert på eget feltarbeid den 21.08.2015. Feltarbeidet ble gjennomført i forbindelse med kartlegging av kystfuruskog i Møre og Romsdal fylke i 2015, på oppdrag for Miljødirektoratet. Beskrivelse og verdsetting er basert på siste utkast til faktaark fra høsten 2014 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlistestatus for arter følger norsk rødliste fra 2015. Det dreier seg om en revisjon av tidligere lokalitet BN00062518 Svartholet, som med dette har fått en nyere avgrensning og ny beskrivelse. Den baserer seg stort sett på Geir Gaarders registreringer fra feltarbeidet 05.11.2008, samt Finn Oldervik sin skildring i Naturbase.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Aure kommune, innerst i Todalen langs Todalselva og nedre deler av Slepåa. Den omfatter store deler av elvesletta sørvest og nord for Todalssetra. I nordøst grenser den til naturtypelokalitetene BN00062457 Todalssetra: Todalselva, bekkeløft og bergvegg, verdi B, og BN00062455 Skarvla, rik edelløvsskog, verdi B. I nord grenser lokaliteten til naturtypelokalitet Svartholet vest, gammel boreal løvskog, verdi C, som ble avgrenset ved kartleggingen i 2015. I tillegg er det et lite område der lokaliteten grenser til BN00062517 Todalssetra naturreservat, gammel fattig edelløvsskog, verdi A, som ble minimalt endret i avgrensningen. Ellers grenser lokaliteten for det meste til en veksling mellom skog dominert av bjørk og moderat fattige jordvannsmyrer. I sør er det et smalt skogsbelte med skogsveg bak og i øst ligger et plantefelt med gran og Todalsseteren. I nordøst går Skarvla og Slepåa sammen og danner Todalselva, som igjen deler seg i to lenger sørvest og renner over ei stor, flat slette. Det er flere små flomløp og greiner av elva, og en del flompåvirket mark. Berggrunnen består av næringsfattig granittisk til diorittisk gneis, noe som vanligvis bare gir grunnlag for artsfattig og nysom vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er flommarksskog av delnaturtype flompåvirket oreskog.

Etter NiN-1.0 er det mest snakk om høgstaudeskog (T23-9), storbregneskog (T23-8) og svak lågurtskog (T23-3) (3:3:4).

Bruk, tilstand og påvirkning: Det finnes stedvis spor etter tidligere vedhogst, og tidligere har området blitt beitet av husdyr. Store deler av skogen er nå i aldersfase, dette spesielt lengst i nord, i sentrale og søndre deler. Nordvest for Todalsseteren er skogen i optimalfase, kanskje dels gjengroingsstadium etter tidligere hardere utnyttning. Også her finnes stedvis en del død trevirke av gråor langs elva. De lokale store mengdene død ved i ulike nedbrytningsstadier tyder på ganske god kontinuitet i nyere tid, noe som også ble styrket av isolerte forekomster av et par kravfulle råtevedmoser.

Spesielt i sørvest er det en del meanderende elveløp, avsnørte eller periodevis tørkelagte elveløp, og tydelige tegn for forflytning av løsmasser langs elva.

Artsmangfold: Trevegetasjonen består i all hovedsak av gråorskog med litt innslag av hegg, rogn og bjørk. I feltsjiktet varierer en del i vegetasjonen, herunder finnes områder med mye strutseving, områder som er preget av høgstauder som tyrihjelms, bringebær og trollurt, men også en del fattigere vegetasjon på mer veldrenert jordsmonn. Mye av skogen er preget av tidligere beite, noe som medførte høy grasdekning (særlig sølvbunke).

Ved en inventering høsten 30.10.2004 ble det m.a. påvist korallpiggsopp (NT) på lokaliteten. Under feltarbeidet i 2008 ble det funnet sparsomt med de to råtevedmosene grønnsko (NT) og fakkeltvebladmose (VU) på grørlæger i elvefaret langs nedre deler av Slepåa, samt pusledraugmose. For begge to arter er dette ganske isolerte vestlige utpostlokaliteter i regionen. Lungeneversamfunnet finnes det litt av på løvtrærne, men bare forholdsvis vanlige arter som lungenever, skrubbenever, grynfiltlav, sølvnever og puteglye. I 2015 ble opplistingen supplert med flere vanlige arter som lodnevrenge, vanlig blåfiltlav, grynvrenge, kystvrenge, skålfiltlav og stoffiltlav. Det er godt potensial for kravfulle, fuktkrevende skorpelav på gråor i området. Kystdoggnål (NT) ble tidligere funnet på gråor langs nedre deler av Slepåa. Spor etter hakkespetter viser at lokaliteten fungerer som leveområde for minst en spetteart.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Intakt flommarksskog er sjeldent i distriktet, og derfor kan lokaliteten ikke sies å være del av et helhetlig landskap. Ellers finnes her mye boreal løvskog, moderat fattige jordvannsmyr, edelløvsskog, plantefelt, ur og fjellhei.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for flommarksskog (utkast fra 02/2014) oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (ca. 140 daa), høy vekt på arts mangfold, høy vekt på tilstand, høy vekt på påvirkning og middels vekt på landskapsøkologi. Ut fra dette har lokaliteten verdi A – svært viktig. Lokaliteten er det største og mest intakte flommarksskogen i ytre deler av fylket, og en av de største for fylket samlet sett.

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og arts mangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging.

2 Todalen – Svartholet vest

Naturtype: Gammel boreal lauvskog - Gammel lauvblandingskog
BMVERDI: C

Areal: 14daa
Hoh: 90-120 moh

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 15.01.2016, basert på eget feltarbeid den 21.08.2015. Feltar-

beidet ble gjennomført i forbindelse med kartlegging av kystfuruskog i Møre og Romsdal fylke i 2015, på oppdrag for Miljødirektoratet. Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra høsten 2014 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlistestatus for arter følger norsk rødliste fra 2015. Lokaliteten baserer seg på oppsplitting av tidligere lokalitet BN00062518 Svartholet, som med dette har fått en nøyere avgrensning og ny beskrivelse. Samtidig ble grensene til den tiliggende lokaliteten BN00062517 Todalssetra naturreservat, endret så vidt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Aure kommune, innerst i Todalen, nordvest for Todalsseteren. I sørøst grenser den til naturtypelokalitet BN00062518 Svartholet, gammel gråor-heggeskog, verdi A, og i nordvest til BN00062517 Todalssetra naturreservat, gammel fattig edelløvsog, verdi A. Ellers går det over til yngre bjørkeskog i nord og til blanding av bjørkeskog og skogkledd myr i sørvest. Lokaliteten ligger på en liten forhøyning i terrenget og heller slakt mot sørvest. Det går et bekkeløp i sentrale del. Berggrunnen består av næringsfattig granittisk til diorittisk gneis, noe som gir grunnlag for artsfattig og nøysom vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er gammel boreal løvskog av delnaturtype gammel løvblandingskog. Etter NiN-1.0 er det mest snakk om svak lågurtskog (T23-3) med innslag av høgstaudeskog (T23-9) og blåbærskog (T23-1) (7:2:1).

Bruk, tilstand og påvirkning: Området har tidligere blitt beitet av husdyr og lokaliteten er derfor preget av lysninger i skogen. Her finnes spredt med rognetrær i sen aldersfase, men det er også en del løvsuksesjon i optimalfase. Død ved er det lite av.

Artsmangfold: Tresjiktet er preget av bjørk med innslag av nokså gamle rogn og enkeltforekomster av hassel. I feltsjiktet finnes flekkvis tyrihjel, men for det meste heller nøysom vegetasjon, bla. med blåbær og einstape. Det ble registrert en del lavararter knyttet til lungeneversamfunnet, herunder lungenever, stiftfyllav, grynfyllav, kystfyllav, vanlig blåfyllav, puteglye, skålfyllav og sølvnever. I tillegg ble vinflekklav funnet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere gamle løvskoger i området, og lokaliteten kan sies å være del av et helhetlig landskap. Ellers finnes her mye yngre løvskog, moderat fattige jordvannsmyrer, edelløvsog, ur, fjellhei og plantefelt med gran.

Verdivurdering: Med grunnlag i nye faktaark for gammel løvskog (utkast fra 02/2014) oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse (ca. 11 daa), lav til middels vekt på arts mangfold og lav vekt på skogtilstand. Ut fra dette har lokaliteten verdi C – viktig.

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og arts mangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging.

3 Todalen - Skottstoeinn

Naturtype: Gammel boreal lauvskog - Gammel lauvblandingsskog
BMVERDI: B

Areal: 65daa
Hoh: 80-155 moh

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 15.01.2016, basert på eget feltarbeid den 21.08.2015. Feltarbeidet ble gjennomført i forbindelse med kartlegging av kystfuruskog i Møre og Romsdal fylke i 2015, på oppdrag for Miljødirektoratet. Beskrivelse og verdisetting er basert på siste utkast av faktaark fra høsten 2014 til DN Håndbok 13 (Direktorat for naturforvaltning 2007). Rødlistestatus for arter følger norsk rødliste fra 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Aure kommune, innerst i Todalen, sørvest for Todalsseteren, i lia nord for Storseterhaugen. I øst grenser den til naturtypelokalitet BN00062517 Todalssetra naturreservat, gammel fattig edelløvsog, verdi A, og i vest til BN00062516 Todalssetra nord (tidlegare Fjellbekkedalen), rik edelløvsog, verdi A. I nord er området dominert av naken ur som kun er sporadisk skogkledd, men som går gradvis over til tettere skog høyere opp i lia. Her er det potensial for gammel fattig edelløvsog. Det er yngre skog i sørvest, og i sørøst grenser lokaliteten til Todalselva med fattig jordvannsmyr bak. I sentrale søndre del ligger Storseterhaugen, som er preget av antatt tidligere hogst og beite, og som har en del eldre furuskog. Berggrunnen består av næringsfattig granittisk til diorittisk gneis, noe som gir grunnlag for artsfattig og nøysom vegetasjon. Lokaliteten ligger ved foten til ei stor og bratt li med skredmaterialer og har skogkledd, grov blokkmark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset lokalitet er gammel boreal løvskog av delnaturtype gammel løvblandingskog. Etter NiN-1.0 er det mest snakk om lyngfuktskog (T23-16), blåbærskog (T23-1) og kalkfattig ur (T17-1) (6:2:2).

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er ikke påvirket av inngrep i nyere tid. Skogen er i aldersfase og det finnes noe død ved i form av løvtrelæger og greiner i ulike nedbrytningsstadier, men for det meste er den død veden nokså fersk.

Arts mangfold: Her finnes både bjørk, furu, osp, rogn og selje. Feltsjiktet er dominert av nøysom vegetasjon. Det forekommer lavararter knyttet til lungeneversamfunnet, herunder den rødlistede arten skorpefyllav (NT) på osp, og mer vanlige arter som kystfyllav, skrubbenever, lungenever og stiftfyllav. På osp ble det registrert ospeildkjuke.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere gamle løvskoger i området, og lokaliteten kan sies å være del av et helhetlig landskap. Ellers finnes her mye yngre løvskog, moderat fattige jordvannsmyrer, edelløvsog, ur, fjellhei.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for gammel løvskog (utkast fra 02/2014) oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (ca. 60 daa), lav vekt på arts mangfold og lav vekt på skogtilstand. Ut fra dette har lokaliteten verdi B – viktig.

Skjøtsel og hensyn: Miljøet og arts mangfoldet er avhengig av å stå i fred og kunne utvikle seg uten menneskelig påvirkning. Det beste for naturverdiene er derfor at skogen ikke utsettes for inngrep som hogst eller utbygging.

4 Todalssetra naturreservat

Naturtype: Gammel fattig edellauvskog -
BMVERDI: A

Areal: 349daa
Hoh: 70-500 moh

Innledning: Beskrivelsen baserer på innlegginger i Narin-databasen i 2008, men lokaliteten har primært blitt registrert av Finn Oldervik. I forbindelse med kartlegging av kystfuruskog i Møre og Romsdal fylke i 2015, på oppdrag for Miljødirektoratet, ble lokalitetsbeskrivelsen minimalt supplert av Ulrike Hanssen i Miljøfaglig Utredning 08.04.2016. Supplementet bestod av en svært liten endring i avgrensningen i sørøst, for å unngå overlapp med naturtypelokalitet Todalen – Svartholet vest. Teksten nedenfor har blitt videreført uendret:

Området må sees i sammenheng med eventuelle andre naturtyper innenfor et større kartlagt område i forbindelse med kartlegging av frivillig vern av skog. De områdene ble klassifisert ut fra en verdiskala fra 0-6 og de med 3 og høyere verdi er aktuelle til vern etter naturmangfoldlova. Nederst på denne sida er det lagt inn et dokument med kart som viser den naturfaglige helheten som dette registrerte området inngår i. Skildringa er basert på innlagte data i Naturbase, forfatta av Finn Oldervik.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Reservatet ligg rett nord til nordvest for Todalsetra og består av ei svært bratt edellauskogsli, delvis rasmarksprega. M.a. lavfloraen viser at det er stabile og gode fukttilhøve på staden, samtidig som dei relativt høge fjella, særleg på nordsida av Todalen medfører ganske mykje nedbør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten har ein godt utvikla almebestand, til dels oppblanda med hassel, hegg og krossved. Særleg nedst og øvst i lia er det og ein god del gammal bjørk. Hovudsakleg kan skogen karakteriserast som lågurtskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: I dag er det få spor etter menneskeleg aktivitet i lia. Nedst kan ein sjå nokre gamle hogststubbar frå tømmerhogst, elles er det ikkje spor etter hogst i lauskogen. Også husdyrbeiting er i dag fråverande, men tidlegare beita nok t.d. geiter her i samband med seterdrifta.

Artsmangfold: Av karplantar kan nemnast; trollbær, myske, lundgrønaks, junkerbregne og lodneperikum. Av lav frå lungeneversamfunnet er det funne m.a.; skorpefyllav (VU) og sølvnever som dei mest kravfulle. Det er også funne nokre svært interessante skorpelav her; hvithodenål (NT), kystdoggnål (NT) og praktdoggnål (VU). Det vart også funne nokre svært interessante vedboande råtevedsopp ved inventeringa 30.10.2004; nemleg Hyphoderma subclavigerum (E), Skeletocutis lenis (NT) og Sistotrema heteronemum (R). Av moser var det få interessante artar, berre pusledraugmose vart notert.

Fremmede artar: -

Del av helhetlig landskap: -

Verdivurdering: Reservatet har naturverdiar knytte til det relativt reine almebestandet, men kanskje ligg dei største verdiane i den lange kontinuiteten det har vore i tilgang på daudved av lauvtre her. Sama kva som vert lagt til grunn, så må verdien setjast til; Svært viktig (A). (Eigne registreringar 30.10.2004 saman med Geir Gaarder. For fyldigere skildring av lokaliteten viser ein til Gaarder (2004) og til Fjeldstad & Gaarder 2005).

Skjøtsel og hensyn: -

Artsmangfold

Gråor og bjørk er dominerende treslag, men det forekommer også hegg, rogn, furu, osp, selje og hassel. Karplantevegetasjonen i feltsjiktet varierer en del. Her finnes områder med tette forekomster av strutseving, områder som er preget av næringskrevende høystauder som tyrihjel, bringebær, tyrihjel og trollurt, men også en god områder med heller nøysom vegetasjon, der det forekommer artar som blåbær og einstape.

På løvtrær ble det registrert flere artar knyttet til lungeneversamfunnet, herunder lungenever, skrubbenever, grynfyllav, sølvnever og puteglye. I 2015 ble opplistingen supplert med vanlige artar som lodnevrenge, vanlig blåfyllav, grynvrenge, kystvrenge, skålfyllav og stiftfyllav. I tillegg forekommer den rødlistede arten skorpefyllav (NT) på osp, og det er tidligere funnet kystdoggnål (NT) på gråor langs nedre delar av Slepåa. Her ble det i 2008 også funnet sparsomt med de to råtevedmosene grønnsko (NT) og fakkeltvebladmose (VU) på gråorlæger, samt pusledraugmose.

Det ble ikke gjort registreringer av fugl.

*Tabell: Artsfunn i Todalen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Karplanter	Circaea alpina	trollurt			1
	Matteuccia struthiopteris	strutseving			1
	Aconitum lycoctonum	torhjelm			1
	Picea abies	gran			1
Lav	Arctomia fascicularis	puteglye			
	Arthonia vinosa	vinflekklav			
	Chaenotheca gracilentia	hvitodenål	NT		4
	Fuscopannaria ignobilis	skorpefyllav	NT		1 3
	Lobaria amplissima	sølvnever			1
	Lobaria pulmonaria	lungenever			1 3
	Lobaria scrobiculata	skrubbenever			1 3
	Nephroma bellum	glattvrenge			1
	Nephroma parile	grynvrenge			1
	Nephroma resupinatum	lodnevrenge			1
	Pannaria conoplea	grynfyllav			1
	Pannaria rubiginosa	kystfyllav			3
	Parmeliella triptophylla	stiftfyllav			3
	Pectenia plumbea	vanlig blåfyllav			1
	Sclerophora amabilis	praktdoggnål	VU		4
	Sopper	Inonotus radiatus	orekjuke		

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Sopper	Sclerophora pallida	bleikdoggnål	NT		4
	Sidera lenis	tyrikjuka	NT		4

Avgrensning og arrondering

Hele området vurderes som aktuelt å ha med i en sammenhengende enhet som et mulig forvaltningsområde.

Området ligger innenfor et nedbørfelt og dekker et stort område som danner botnen i et landskapsrom som slutter like øst for undersøkelsesområdet, men fortsetter ut mot fjorden i sørvest.

Andre inngrep

Langs søndre kant til undersøkelsesområdet er det flere plantefelt med gran, som ligger nokså tett ved, og som medfører spredningsfare for norsk gran, som er en fremmed art i distriktet. Her går også skogsvegen som fører til Todalsseteren. Løpene til elver og bekker virker nokså upåvirket.

Vurdering og verdisetting

Området i Todalsdalen representerer et stort sammenhengende område som er dominert av skog med naturlig treslags-sammensetning og skogdynamikk, og flere moderat fattige jordvannsmyrer. Det er ubetydelig innslag av fremmede treslag eller hogstflater.

Området har samtidig en del variasjon i treslag og skogtyper, herunder for det meste flompåvirket gråorskog, men også boreal løvskog med bjørk, rogn og innslag av hassel, og blandingsskog med furu, osp, rogn og selje.

Skogalder varierer noe, men gjennomgående er det flersjiktet eldre skog.

Arronderingen til området vurderes som god, og området bør ses i sammenheng med det tilgrensende naturreservatet med gammel fattig edelløvskog i nordøst. Det er skogsområder også øst, sør, vest og til dels også nord for området, selv om de er noe fragmentert pga. skogsveg og plantefelt i sør. Området ligger i et og samme nedbørfelt.

Området har en del flompåvirket oreskog, gammel boreal løvskog og går i nordøst over til gammel fattig edelløvskog.

Det ble avgrenset 4 kjerneområder (hvorav en såvidt bare overlapper med det foreslåtte forvaltningsområdet), herunder to med verdi svært viktig. Det ble hittil påvist 5 rødlistede lavararter (der funn innenfor naturreservatet er ikke tatt med).

Med grunnlag i mangelanalyser i skogvernet (Fremstad m.fl 2002, 2003, 2010) fanger området ikke opp prioriterte skogtyper i sørboreal sone, men omfatter likevel kvaliteter knyttet til flompåvirket oreskog, gammel boreal løvskog og gammel fattig edelløvskog. Samlet sett virker det korrekt å gi området 3 poeng og vurdere det som regionalt verdifullt.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Todalen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk variasjon	Vegetasjonsvariasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Todalen - Svartholet	**	**	**	0	0	*	*	*	**	*	**	-	-	*
2 Todalen – Svartholet vest	*	*	*	0	**	0	*	*	*	*	*	-	-	*
3 Todalen - Skottstoeinn	**	*	**	0	**	0	**	*	*	*	*	-	-	*
4 Todalssetra naturreservat	**	*	**	0	**	**	**	*	*	*	**	-	-	**
Samlet vurdering	**	*	**	0	**	*	*	*	**	*	**	**	**	3

Referanser

Blindheim, T. og Gaarder, G. og Hofton, T.H og Klepsland, J.T. og Reiso, S. 2009 Naturfaglige registreringer av bekkeløfter i Buskerud, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og Møre og Romsdal 2008

BioFokus-rapport 2009-28

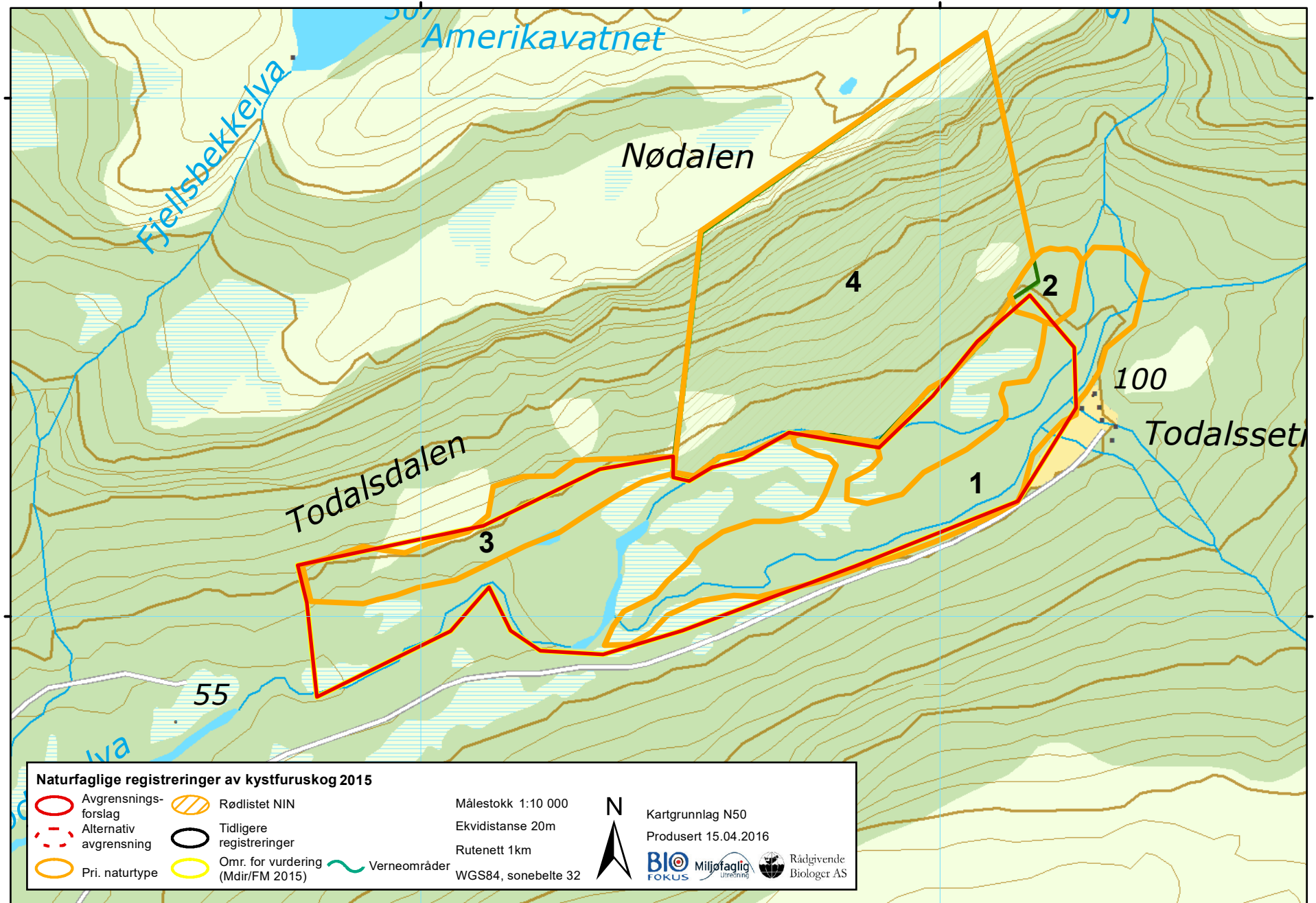
Bugge, O.A. 1993. Utkast til verneplan for edellauvskog i Møre og Romsdal fylke. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga. Rapport nr 10-1992. 118 s.

Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G. og Storeid, S-E. 2010. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA rapport 535. 177 s. + vedlegg.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. – NINA Oppdragsmelding 769: 1-9.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Vegetasjonsatlas for Norge, Statens kartverk, Norge.

Naturfaglige registreringer av kystfuruskog 2015

- Avgrensingsforslag
- - - Alternativ avgrensning
- Pri. naturtype
- ▨ Rødlistet NIN
- Tidligere registreringer
- Omr. for vurdering (Mdir/FM 2015)

Målestokk 1:10 000
 Ekvidistanse 20m
 Rutenett 1km
 WGS84, sonebelte 32

Kartgrunnlag N50
 Produsert 15.04.2016
 BIO FOKUS Miljøfaglig Utredning Rådgivende Biologer AS

Bilder fra området Todalen

Todalen - Storsetra sør, gammel gråor-heggeskog, strutseving i forgrunn. Foto: Ulrike Hanssen

Todalen - Totalssetra nord for, mot nord. Foto: Ulrike Hanssen

Gråor-heggeskog med tørr bekkeløp i bakgrunn Foto: Ulrike Hanssen

Todalen - Svartholet vest, i nord mot nordøst. Foto: Ulrike Hanssen